

Nikola Fabris

Poreski dužnici

Ovih dana se mnogo prašine podiglo oko objavljivanja spiska poreskih dužnika. Mišljenja su bila podeljena. Bilo je onih koji su ovu meru podržali, a bilo je i onih koji su se protivili. Zagovornici te mere su isticali da će javno objavljivanje spiska uticati da pojedini dužnici smanje svoje obaveze, dok su kritičari isticali da, ukoliko su bili toliko amoralni da ne plaćaju svoje obaveze, na to ih neće prinuditi ni javno objavljivanje spiska, kao i da postoji mnogo grešaka u spisku. Mislim da je ovo svakako dobra mera, jer se na taj način povećava transparentnost fiskalne politike. Javnim objavljivanjem spiska se sprečava i mogućnost postojanja privilegovanih preduzeća kojima se toleriše neplaćanje obaveza prema državi.

Takođe, krajem decembra pojedina preduzeća su ubrzano izmirivala poreske obaveze, da se ne bi našla na ovom spisku. Jasno je da prisustvo preduzeća na ovom spisku utiče negativno na poslovne partnere, koji onda opravdano sumnjaju da li će preduzeće biti u stanju da u budućnosti izmiruje svoje obaveze. To jasno ukazuje da jedna ovakva mera utiče i na smanjivanje informacione asimetrije u sferi biznisa. Ipak, prave efekte ove mere ćemo moći da vidimo na kraju januara, kada će biti jasno da li je ta mera uticala na smanjivanje broja dužnika i iznosa poreskog duga.

Da bi mera postigla svoj pravi cilj potrebno je objaviti spisak svih preduzeća i pojedinaca koji duguju porez, a ne samo najveće dužnike, jer je onda u pitanju ograničena transparentnost. Takođe, na ovaj način bi se olakšalo dobijanje informacija o tome da li postoji poreski dug, umesto obaveznog odlaska u poresku upravu. Nakon objavljivanja spiska veliki broj preduzeća je demantovao

Pravi način za smanjivanje poreskih obaveza jeste primena propisa, koja podrazumeva primenu sankcija za sva preduzeća i pojedince koji ne izmiruju uredno svoje obaveze. Stoga ostaje otvoreno pitanje ko je odgovoran da se pojedinim preduzećima dugi niz godina tolerisalo neplaćanje obaveza. Za neka se preduzeća ispostavilo da su njihovi poreski dugovi čak iz devedesetih godina

da duguje poreze. U slučaju grada Beograda i dokazano je da je bila greška, jer nije bila proknjižena odluka Ustavnog suda. Iako ovaj proces nužno prate greške, ostaje otvorena dilema da li je Grad Beograd usamljen slučaj ili su u pravu i druga preduzeća koja tvrde da su se greškom našla na tom spisku. Preveliki broj grešaka bi mogao u velikoj meri kompromitovati jednu ovakvu pozitivnu inicijativu.

Na kraju moram se osvrnuti i na jednu potpuno pogrešnu inicijativu povezanu sa povećanjem discipline izmirivanja poreskih obaveza. U pitanju je ideja da neki oblik poreske kontrole sprovede banke, odnosno da bi one morale da blokiraju isplatu zarada ukoliko nisu isplaćeni porezi i doprinosi na zarade. Ovakva inicijativa je apsurdna, jer to nije posao banaka, već poreske uprave. To bi se čak indirektno i moglo protumačiti kao nesposobnost

poreske uprave, odnosno prebacivanje odgovornosti na banke, koje nigde u svetu nisu odgovorne za ovaj posao. Logično je bilo i nezadovoljstvo banaka, jer bi jedna takva obaveza negativno uticala na njihov odnos sa klijentima. Na kraju je ponuđena opcija da banke ovu meru obavljaju dobrovoljno uz određenu nadoknadu. Ubeđen sam da takav predlog neće prihvatiti nijedna banka, jer bi onda ostala bez jednog broja klijenata.

Pravi način za smanjivanje poreskih obaveza jeste primena propisa, koja podrazumeva primenu sankcija za sva preduzeća i pojedince koji ne izmiruju uredno svoje obaveze. Stoga ostaje otvoreno pitanje ko je odgovoran da se pojedinim preduzećima dugi niz godina tolerisalo neplaćanje obaveza. Za neka se preduzeća ispostavilo da su njihovi poreski dugovi čak iz devedesetih godina. ✕